

Dú ert hér: [mbl.is](#) > [Greinasafn](#) > [Fuglaparadís í færeyskri hlíð Auk þess að vera aðsetur eins fallegasta bæjar í Færeyjum hefur hin litla Nólsey stærstu Verðlisti Kaupa aðgang Notendasíða Spurt og svarað](#)

30. ágúst 1998 | Ferðalög | 1659 orð

NÓLSEY

Fuglaparadís í færeyskri hlíð Auk þess að vera aðsetur eins fallegasta bæjar í Færeyjum hefur hin litla Nólsey stærstu

VIÐ komum til Nólseyjar eftir tuttugu mínútna sólskinssiglingu frá Þórshöfn. Við höfnina beið hópur heimamanna eftir því sem skilaði sér í land; fólki sem var að koma heim frá vinnu í Þórshöfn, varningi ýmiss konar og svo ferðalöngum eins og okkur. "Þið eruð Íslendingar," var sagt við hliðina á mér í spurnartón þar sem ég stóð á bryggjunni og virti fyrir mér fallegan bæinn.

NÓLSEY

Fuglaparadís í

færeyskri hlíð Auk þess að vera aðsetur eins fallegasta bæjar í Færeyjum hefur hin litla Nólsey stærstu stormsvölubýggð veraldar sér til ágætis. Hanna Katrín Friðriksen blaðamaður og Bára Kristinsdóttir ljósmyndari fóru í miðnæturrölt með fuglafræðingi. VIÐ komum til Nólseyjar eftir tuttugu mínútna sólskinssiglingu frá Þórshöfn. Við höfnina beið hópur heimamanna eftir því sem skilaði sér í land; fólki sem var að koma heim frá vinnu í Þórshöfn, varningi ýmiss konar og svo ferðalöngum eins og okkur. "Þið eruð Íslendingar," var sagt við hliðina á mér í spurnartón þar sem ég stóð á bryggjunni og virti fyrir mér fallegan bæinn. "Ég sé það á klæðnaðinum," bætti röddin við, og átti, eins og nánari útskýringar leiddu í ljós, við stuttbuxurnar. Innfæddum þótti greinilega kaldara en Íslendingunum. Þarna var komin Marita Gulklett. Án frekari málalenginga vísaði hún veginn upp í bæinn sem kúrir í brekku upp af höfninni, lítill og einhvern veginn svo rólyndislega myndrænn. Ferðinni var heitið á Kunningastovuna þar sem fyrirhugað var að gista. Á leiðinni benti Marita á nokkur kennileiti, það var fljótgert, tvær verslanir, sjoppa, ein kaffistofa. Kunningastovan er í venjulegu íbúðarhúsi ofarlega í bænum. Þar var í vor opnuð nokkurs konar upplýsingastofa fyrir ferðamenn með gistingu í tveimur herbergjum og kaffistofu þar sem bæði er boðið upp á mat ef pantað er með fyrirvara og kaffi og meðlæti. Þar er líka boðið upp á minjagrip til kaups. Gistingin kostar 150 kall færeyskar á mann með morgunverði, sem samsvarar fimmtán hundruð íslenskum krónum.

"Við sjáumst í kvöld," sagði Marita svo um leið og hún kvaddi, en þegar hún sá spurnarsvipinn, staldraði hún við til þess að útskýra að hún væri eiginkona Jens-Kjeld Jensens, fuglafræðingsins sem ætlaði með okkur í stormsvölutúr um miðnætti. Næstu tímar liðu við rölt um kyrrlátan bæinn. Hefðum við ekki rekist á einstaka barn að leik og eldra fólk á rölti hefði verið hægt að telja okkur trú að að bærinn væri í eyði. Við kíktum inn í sjoppuna og spjölluðum við afgreiðslukonuna, hættum við að fara inn á kaffihúsið af því að veðrið var

svo gott, röltum niður á bryggju þar sem feðgar sátu og dorguðu og skoðuðum kirkju bæjarins. Og öll hin húsin í leiðinni.

Fuglparadísin Nólsey Klukkan var farin að halla í miðnætti þegar við bönguðum upp á hjá hjónunum Maritu Gulkleit og Jens-Kjeld Jensen í útjaðri bæjarins. Þau eru greinilega vön því að taka á móti gestum og vísuðu okkur fyrst inn í musteri fuglaskoðarans þar sem Jens-Kjeld hélt fyrir okkur stutta tölu um fuglparadísina Nólsey og sýndi okkur uppstoppað safn fuglategunda sem hafast við á eyjunni. Á meðan Jens-Kjeld gerði sig kláran í gönguna settumst við í eldhúsið hjá Maritu þar sem hún var að vinna við gerð minjagripa sem allir tengdust fuglum. Hún sagði okkur að árlega kæmu í kringum fimmtán hundruð manns við í húsinu þeirra, og þá aðallega yfir tvo helstu ferðamánudina, júní og júlí. "Þetta er fjölbreyttur hópur. Hluti er skólanemendur frá Færeyjum og Danmörku, fræðimenn koma víða að og svo áhugamenn um náttúru og fugla. Jens skrifar fræðigreinar í erlend tímarit og við fáum oft gesti hingað sem hafa lesið þær greinar og vilja kynnast fuglparadísinni Nólsey nánar. Þetta fólk kemur alls staðar að," segir Marita, og nefnir sem dæmi hóp frá Ástralíu sem nýlega bankaði upp á hjá þeim. Svo koma auðvitað líka ferðamenn sem hafa engan sérstakan áhuga á fuglum, en mikinn á því sem einkennir Færeyjar almennt. Fjölskrúðugt fuglalíf er óneitanlega þar á meðal. Hjónin selja uppstoppaða fugla og Jens-Kjeld stoppar gjarnan upp fugla fyrir aðra. En það er samt aukaatriði, fullyrðir Marita. Aðalatriðið er fræðimennskan. Henni er aðallega tími til að sinna á veturna. Jens-Kjeld kemur í dyrnar, tilbúinn í slaginn. Með í poka hefur hann fuglanet, en hann hefur lofað að fanga fyrir okkur stormsvölur til að skoða, því hann segir illmögulegt að sjá þær skýrt með berum augum. Svo hratt fari þær í myrkrinu. Og ekki hefur hann mikla trú á því að okkur takist að festa þær á filmu á fluginu. "Það hefur enginn gert almennilega," glottir hann. Frá Kaupmannahöfn til Nólseyjar Jens-Kjeld er frá Kaupmannahöfn en hefur búið á Nólsey frá árinu 1974. Hann kom fyrst til Færeyja fjórum árum áður þegar hann var kokkur á dönsku herskipi. Jens-Kjeld hefur alla tíð verið áhugamaður um dýralíf, og þá fugla sérstaklega, og á Nólsey kynntist hann gömlum manni sem stoppaði upp fugla. "Ég ákvað á sínum tíma að læra frekar matreiðslu en náttúrufræði eða dýrafræði eins og hugur minn stóð þó til. Taldi mig betur í stakk búinn að kljást við brauðstritið með þá menntun. Eftir að ég hætti í sjóhernum kom ég hvert sumar til að hjálpa til við uppstoppunina og flutti síðan alkominn hingað þegar gamli fuglafræðingurinn dó." Fyrir tíu árum byggðu Marita og Jens-Kjeld hús í Þórshöfn en Kaupmannahafnarbúinn fyrrverandi kann ekki við sig þar. Of mikill ys og þys og því fær stálpuð dóttir þeirra að leika þar lausum halda. Foreldrarnir koma þó í styttri heimsóknir. Við göngum í gegnum sofandi bæinn og Jens-Kjeld bendir á hús sem standa auð. Þau eru þónokkur í ekki stærri bæ en einhver þeirra nýta brottfluttir eigendur sem sumarhús. "Þegar fiskvinnslunni var lokað fyrir sex árum flutti bærinn aldrei aftur í tímum," segir Jens-Kjeld. "Flestir þeirra sem hafa einhverja menntun starfa nú í Þórshöfn."

Íbúar Nólseyjar eru um 250 talsins en voru rúmlega 350 áður en fiskvinnslu var hætt. Meðalaldur íbúanna er nokkuð hár og börn á skólaaldri aðeins 27.

Í fuglaleit Á meðan við göngum út eftir eyjunni að stormsvölubýggðinni fyllir Jens-Kjeld okkur af ýmsum fuglafróðleik á milli þess sem hann bægir frá forvitnum nautum. Stormsvölnar koma frá hafi upp úr miðnætti. Þá er orðið nógu dimmt til þess að þær sleppi undan fránum augum ránfugla sem vita fátt gómsætara en litlar svölur. Svölnar koma að landi til þess að skiptast á við makana um að passa hreiðrin sem gjarnan eru í holum undir steinum hlíðarinnar sem er áfangastaður okkar þessa nótt. "Eftir að fuglinn kemur inn liggja þeir um stund tveir saman," segir Jens-Kjeld, "og þá er mikið spjallað. Öll hlíðin syngur. Síðan fer hin stormsvalan út til þess að finna sér fæði. Eftir um tveggja vikna þörun verpa

fuglarnir og þá liggja þeir á eggjunum til skiptis."

Jens-Kjeld segir svölurnar gjarnan vera úti eina, tvær, þrjár nætur ef þær þori ekki inn vegna ránfuglanna. "Það fer til dæmis mikið eftir skyggni. En það má ekki líða mikið lengri tími, þá verða þær að taka sjensinn." 28 gramma stormsveipar

Stormsvölurnar verpa að sögn Jens-Kjelds einu sinni á ári. Þessir litlu fuglar, 28 grömm að þyngd, fljúga hreint ótrúlega hratt og það er hægara sagt en gert að koma auga á þá skjótast á milli steinanna í rökkrinu. Jens-Kjeld kallar "þarna er einn og þarna annar" og loks náum við tökum á þessu - kannski af því að þeim fjölgar sífellt svölunum sem vilja heim þessa nótt. Jens-Kjeld segir ekki óalgengt að svölurnar fljúgi á fólk sem stendur þarna í myrkrinu. "Þeir þekkja leiðina hérna og skjótast í blindni á milli steina." Jens-Kjeld hefur sett upp netið og það líður ekki á löngu þar til ein stormsvalan er föst. Hann losar hana varlega og festir merktan hólk á fót hennar. Þannig hefur hann hringmerkt 23 þúsund stormsvölur og hann hefur líka fangað svölur með hringmerkjum, t.d. frá Íslandi og Portúgal, Noregi og Englandi. "Þessir litlu fuglar fljúga ótrúlegar vegalengdir á stuttum tíma," segir hann. "Ég hef frétt af svölum, sem ég hef merkt, í Namibíu og Suður-Afríku. Og eina fangaði ég hér, 24 tímum eftir að hún hafði verið merkt í Skotlandi, 650 km héðan." Og Jens-Kjeld útskýrir að í raun lifi svölurnar úti á hafi, komi bara inn í land til þess að verpa og liggja á. "Þeir virðast líka vera langlífir," segir hann. "Ég fangaði einu sinni stormsvölu með 31 árs gömlu merki." Aðspurður segist Jens-Kjeld giska á að um fjögur hundruð þúsund stormsvölur séu í Færeyjum. "Þetta er stærsta stormsvölunýlenda heims, en samt eru nokkrir hér í bænum sem hafa aldrei séð stormsvölu," segir hann, og auðheyrt er að það þykir honum með ólíkindum. Upphaflega tók Jens-Kjeld áhugasama ferðamenn með sér um leið og hann fór að fanga fugla til að merkja. En þar kom að hann fór að fara sérstakar ferðir með ferðamenn, og má mest taka fimmtán í hverja ferð, samkvæmt samkomulagi við eigendur landsins sem farið er yfir til að komast að stormsvölunýlendunni. Þegar hann fer einn í sérstakar ferðir getur hann á góðu síðsumarkvöldi náð að merkja um 500 fugla. Af köttum og rottum Færeyjarnar eru átta talsins og stormsvölur eru á fjórum þeirra. Jens-Kjeld útskýrir að á hinum fjórum hafi svölurnar horfið þegar rottur tóku sér þar bólfestu. "Við reynum að gæta þess að þær komi ekki hingað og við höfum líka sett kvóta á kattaeign. Hér áður var ekki óalgengt að gamalt fólk væri með fjölda katta sem síðan hlupust að heiman og urðu villikettir. Þeir gátu auðveldlega útrýmt stormsvölubyggð. Nú má hver fjölskylda aðeins eiga einn kött, og þarf að hugsa um hann svo hann hlaupist ekki að heiman. Nú eru tíu kettir á Nólsey og þeir halda sig í bænum." Klukkan var farin að ganga fjögur þegar við komum aftur heim í bæ. Við kvöddum Jens-Kjeld með virktum eftir að hafa greitt honum fyrir leiðsögnina, félagsskapinn og fróðleiksmolana, 150 krónur færeyskar á mann. Við tók stuttur nætursvefn því við vorum mættar í morgunverð klukkan sex til þess að ná einu ferju dagsins yfir til Þórshafnar hálf tíma síðar.

Nólsey var kvödd með söknuði. NÓLSEYJARBÚAR á leið heim úr ferjunni með varning í hjólböru.

LITLI hundurinn gætti hjólbörunnar á meðan ferjan lagðist að landi.

ÞAÐ ríkti friður og ró við höfnina eftir að ferjan var farin aftur til Þórshafnar.

JENS-Kjeld Jensen fór á flug á meðan hann talaði um aðaláhugamál sitt - fuglana í Nólsey.

MARITA Gulklepp sat í eldhúsinu og bjó til minjagripi um fugla.

EIN lítil stormsvala föst í neti fuglafræðingsins.

JENS-Kjeld hefur hringmerkt 23 þúsund stormsvölur.

[← Til baka](#)

[Leita í greinasafni](#)

[Prenta grein](#)

[© Höfundaréttur](#)

Landsaðgangur | **hvar.is**
AÐ RAFRÆNUM ÁSKRIFTUM

Aðgangsupplýsingar

Notandi: Þú ert ekki innskráð(ur).

Greinin: Þessi grein er ókeypis þar sem hún er eldri en þriggja ára.

[Nánar](#)

[Morgunblaðið hjá Landsbókasafni](#)

Á vefnum timarit.is er að finna stafrænt safn Landsbókasafns yfir helstu dagblöð og tímarit landsins. Þetta er eina leiðin til að leita að efni úr Morgunblaðinu frá því fyrir 1986.

